

Anderhalf jaar heeft Piet Termes onderzoek gedaan naar de 15-jarige drenkeldode Duncan Stubbs die op 12 november 1914 aanspoelde op het strand van Heemskerk. Vandaag, precies 102 jaar na de dood van Stubbs, doet Termes een laatste oproep om te achterhalen waar de jonge adelborst is begraven.

Op zoek naar het graf van aangespoelde Duncan

Guusje Tromp
g.tromp@hollandmediacombinatie.nl

Heemskerk * Soms hangt het leven van toevalligheden aan elkaar. De nabestaanden van Duncan Stubbs (1899-1914) hadden na honderd jaar de hoop min of meer opgegeven ooit nog iets te horen over de laatste rustplaats van hun familielid. Tot vorig jaar.

Na het overlijden van zijn vader Nico (1916-2012) schenkt Theo Sinnige diens nalatenschap aan Piet Termes van de Historische Kring Heemskerk. Nico heeft vrijwel alle publicaties van de gemeente van 1895 tot en met 1927 opgetekend. Piet Termes uit Castricum slaat in het voorjaar van 2015 de map met aantekeningen open.

Zijn oog valt op twee regels tekst bij de datum van 18 november 1914: 'Aangespoeld, een lijk van het mannelijke geslacht, waarschijnlijk van een van de drie Engelse vergane boten, Abouter, Hogue of Cressy Geïdentificeerd als de kadet Duncan Stubbs van de Abouter.' Correcte schrijfwijze: Aboukir en Hogue. Een aangespoelde Engelsman op het Heemskerkse strand. Termes wil hier meer van weten.

Gedenksteen

De Castricummer komt in contact met historisch publicist Henk van der Linden uit Den Bosch, auteur van het boek 'Drie massagraven voor de Nederlandse kust. De vernietiging van de drie Engelse kruisers Aboukir, Hogue en Cressy door een Duitse onderzeeër, de U9'. Dit gebeurde ongeveer zes weken na het begin van de Engelse deelname aan de Eerste Wereldoorlog. Het is een van de grootste scheepsrampen uit de geschiedenis waarbij 1459 slachtoffers vielen, maar vandaag de dag niet erg bekend meer bij het grote publiek.

Henk van der Linden stuit in 2004

op een openbare begraafplaats in Den Haag op een gedenksteen met de namen van acht mannen die op 22 september 1914 zijn gestorven. Zo begint zijn onderzoek. Piet Termes: „Henk plaatst in november 2011 een oproep in Navy News. De eerste reactie komt van de familie van Duncan Stubbs. Zij willen ook meer weten over deze ramp waarbij hun familielid om het leven is gekomen.”

Het onderzoek leidt niet alleen tot het boek. Van der Linden werkt ook mee aan een documentaire van Klaudie Bartelink. In 2014, honderd jaar na de ramp, verschijnt 'The live bait squadron' (het levend aas eskader), de bijnaam die de drie schepen kregen vanwege het niet geschikt zijn voor de oorlog.

Aboukir

Terug naar Duncan Stubbs. De jonge Engelsman start op 12-jarige leeftijd met zijn junior-officiersopleiding bij de Royal Navy. Op 1 augustus 1914 wordt Duncan gemobiliseerd en op 4 augustus is de inscheping aan boord van de Aboukir. Duncans vader houdt dit in een dagboek bij.

Op 22 september 1914, even na zes uur in de ochtend, torpedeert de Duitse U9 de Aboukir die direct begint te zinken. Journalist Alan Coles schrijft in zijn boek 'Three before breakfast' dat, terwijl Duncan en zijn maten in het water lagen, de Hogue werd getorpedeerd. De jongemannen zwommen naar de Cressy, maar eenmaal daar aan boord wordt ook dit schip geraakt. Duncan en een maat houden zich vast aan een riem en proberen een andere man te redden. Maar deze man is dusdanig in paniek, dat hij de jongens onder water trekt. Vanaf dat moment wordt niets meer van Duncan vernomen.

Binnen enkele dagen na de ramp hoort de familie van Duncan Stubbs dat hij niet bij de overlevende

Vanuit Duitse zijde werd de aanval door kapitein Weddigen bejubeld.

den zit. De opperbevelhebber van de Nederlandse land- en zeemacht, generaal Snijders, stuurt op verzoek van Duncans vader een brief en vraagt de Nederlandse regering om hulp. Vader Stubbs krijgt nooit antwoord op de vraag waar zijn zoon is.

Scheepskist

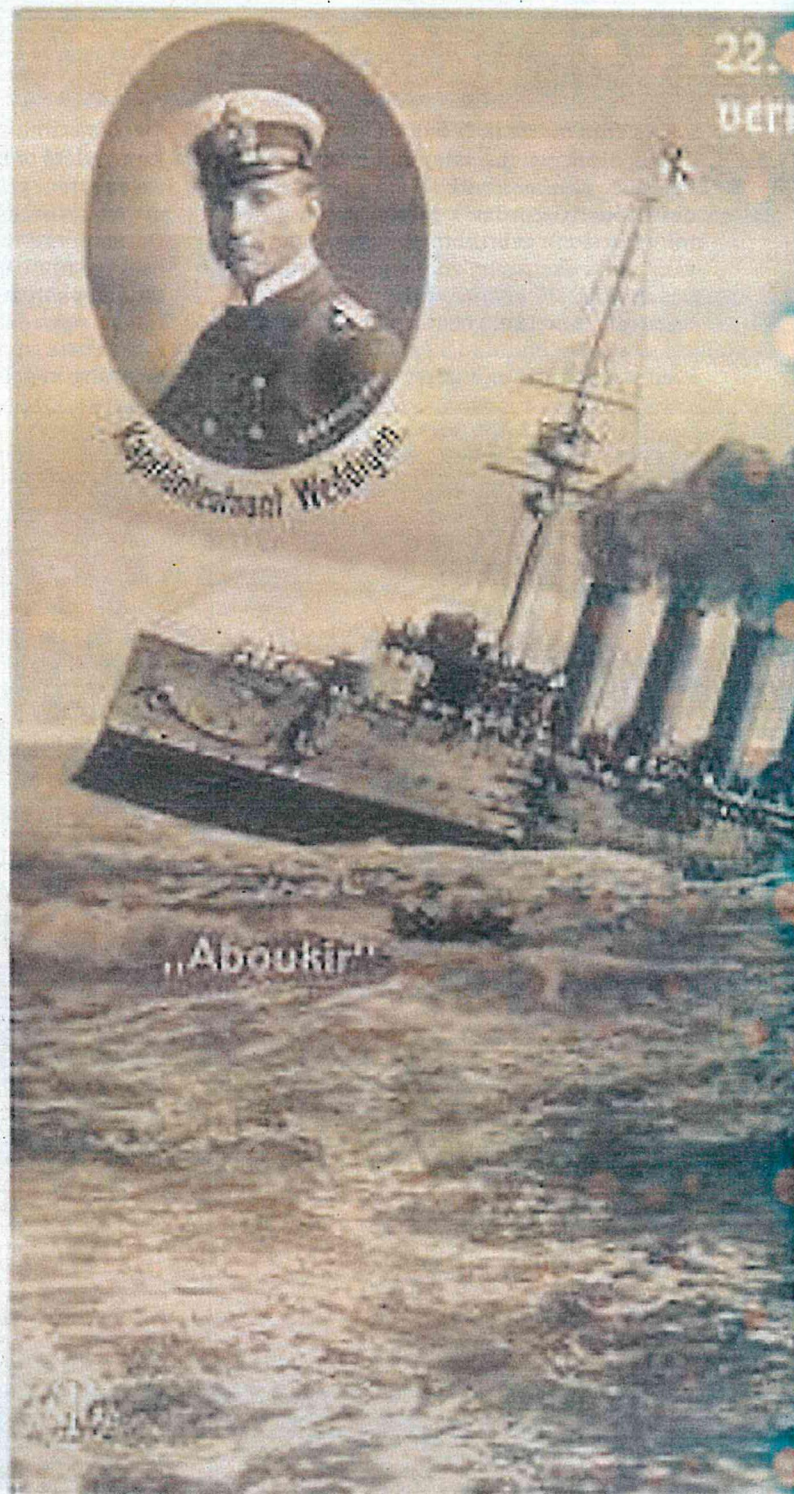
In de documentaire van Klaudie Bartelink uit Monster vertelt Duncan Barrigan - achterachterneef van Duncans broer Hugh - zijn naamgever een held te vinden. Hij duikt naar de scheepswrakken, die nog steeds op zo'n dertig meter diepte voor de Scheveningse kust liggen. Alice Barrigan vertelt over de scheepskist van Duncan. Vanwege ruimtegebrek mocht de kist niet mee aan boord. Achteraf een geluk bij een ongeluk: in 1958 vinden Alice en Shirly de kist op de zolder van het ouderlijk huis. De scheepskist blijkt een schat aan informatie en foto's te bevatten. Steeds meer puzzelstukken vallen op hun plek. Maar één vraag is nog niet beantwoord: waar is het lichaam van Duncan?

Uit de aantekeningen van Nico Sinnige blijkt dat twee maanden na de scheepsramp Duncan aanspoelt in Heemskerk. De Heemskerkse strandvonder Jan Bol vindt een lichaam in verre staat van ontbinding, nadat het twee maanden in de zee heeft gedobberd. De man heeft geen naamplaatje bij zich en draagt vermoedelijk ook geen uniform. Termes: „Dat valt te verklaren wanneer je bedenkt dat de meeste jongens nog lagen te

slapen toen het schip werd getorpedeerd. Bovendien waren de uniformen in die tijd van zwaar materiaal, dus het is ook niet ondenkbaar dat ze zich hadden uitgetrokken voordat ze het water in sprongen.” Maar wat er daarna met het lichaam is gebeurd, wordt in de aantekeningen niet vermeld. Piet Termes speurt in veertien archieven en schrijft zo'n dertig experts aan. In het Noord-Hollands Archief in Haarlem ontbreken stukken over de Heemskerkse strandvonderij. Wel ontdekt hij dat Duncan op 18 november 1922 is geïdentificeerd.

Termes: „Uit de akte in het archief blijkt dat Duncan op 12 november aanspoelde, dus dat kan een paar dagen hebben geduurd. Wellicht was deze tijd ook nodig om van de burgemeester toestemming te krijgen om Duncan te begraven in de duinen. Dat mocht destijds nog. En dat zou ook verklaren waarom er 18 november 1914 in de aantekeningen van Sinnige stond.” In die periode spoelen op de Nederlandse kust veel mannen aan, afkomstig van de drie schepen. Dat Duncan ergens in de Heemskerkse duinen begraven is, lijkt volgens Piet Termes het meest logische scenario. „Ik heb ook in de archieven van de begraafplaatsen gezocht naar een graf of een onbekend graf, maar daarvan is niets terug te vinden.

Wel heb ik een declaratie van een begrafenissen van een drenkeldode, gestuurd door de burgemeester aan de Commissaris van de Koningin. Helaas zonder locatie.”

Wie heeft nog zoektips?

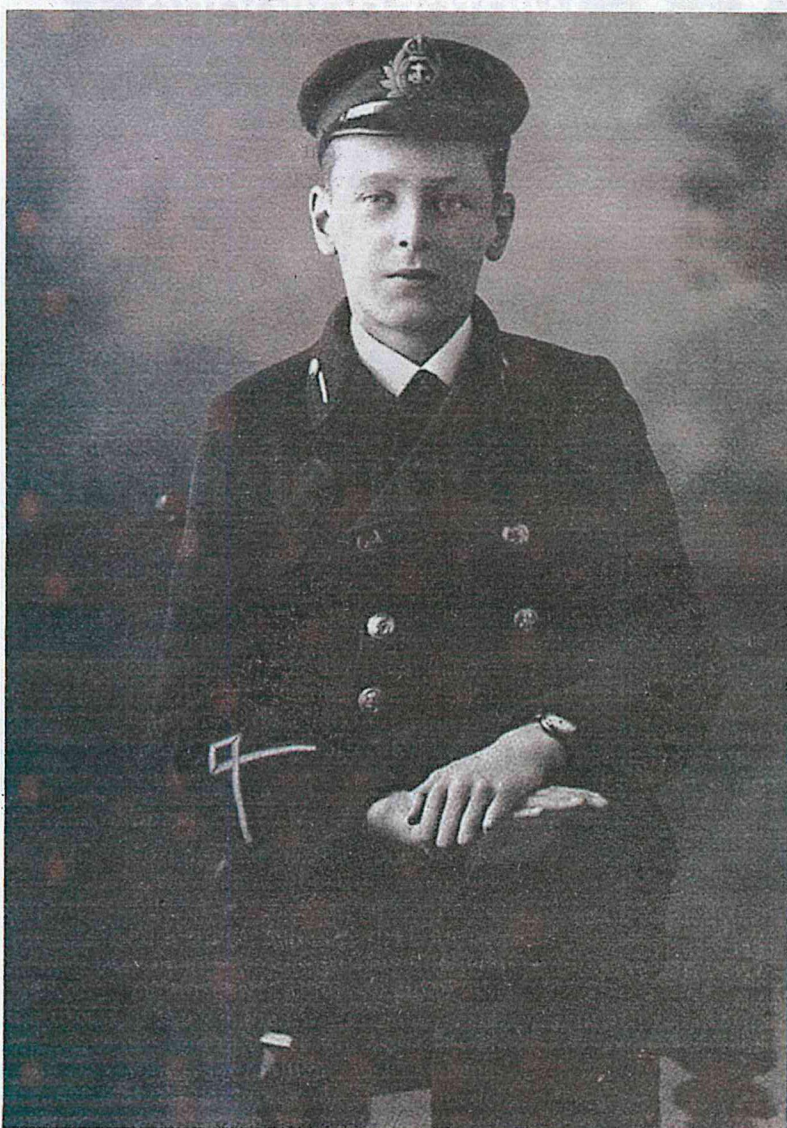
Na anderhalf jaar speuren en een publicatie in de Heemskring, het maandblad van de Historische Kring Heemskerk, wil Piet Termes zijn onderzoek naar Duncan Stubbs afronden, maar niet zonder een laatste poging te doen.

Hij roept lezers op die misschien nog een tip hebben over een archief of ooit iets gehoord hebben over dit verhaal, om zich bij hem te melden. Ook omdat de familie van Duncan Stubbs nog immer hoopt dat de jongen die maar vijftien jaar mocht worden, zijn laatste rustplaats in Engeland zal krijgen. Piet Termes is te bereiken per telefoon op 0251-656821 of per e-mail termes.p@solcon.nl. De Heemskring nummer 55 met het artikel van over de Heemskerkse drenkeldode kost €8,95 en is te bestellen bij de HKH, redactie@heemskring.nl.

FOTO'S EN BEELDEN UIT COLLECTIE H.H.M. VAN DER LINDEN/ALICE BARRIGAN/FAM. STUBBS.

Schending oorlogsgraven

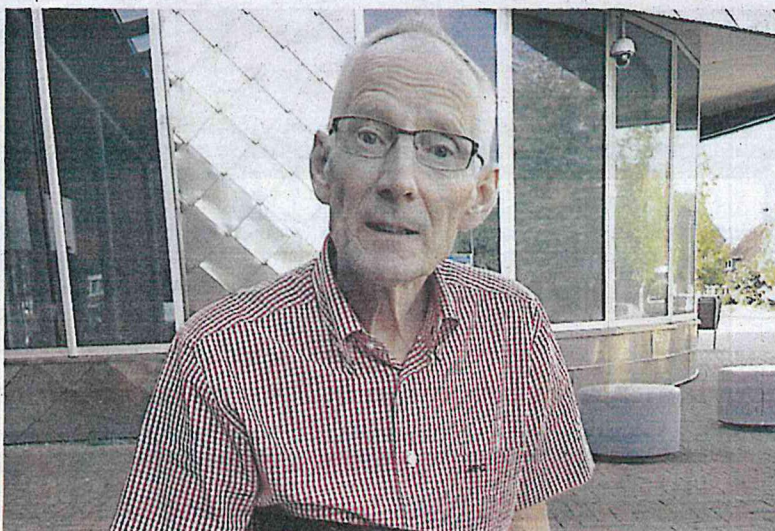
De scheepswrakken van de Aboukir, de Hogue en de Cressy liggen nog steeds op de bodem van de zee bij Scheveningen. Maar er zijn grote zorgen, want de oorlogsgraven worden nog regelmatig bezocht door bergers. Hun doel: het koper en brons. Omgebouwde vissersschepen met poliepgridders hebben het gemunt op grote hoeveelheden edelmetalen van oude wrakken. Ongepast en onfatsoenlijk om een oorlogsgraf te schenden, vindt documentairemaakster Klaudie Bartelink uit Monster. Ze hoopte dat haar documentaire, het boek van Henk van der Linden en de grote herdenking met 1000 nabestaanden twee jaar geleden, daar verandering in zouden brengen. „Al jaren hopen wij dat dit stopt, maar recentelijk zagen we dat het nog steeds gebeurt. Sinds 1 juli geldt strengere wetgeving waardoor in principe niemand meer de scheepswrakken mag bezoeken. Maar we signaleren dat men zich daar weinig van aantrekt.” De documentaire The live bait squadron is vanaf vandaag gratis online te bekijken: vimeo.com/183642220

Duncan Stubbs in zijn uniform.

Duncan (midden) tijdens zijn opleiding met zijn maten.

Piet Termes deed onderzoek naar de drenkeldode.

FOTO GUUSJE TROMP